

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL N. E. SKUNDO**

2020 m. kovo 10 d. Nr. S-38 (7-144/2019)

Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), susidedanti iš pirmininkės Editos Galiauskaitės, narių Evaldo Raistensio, Rasos Stravinskaitės (pranešėja), Andriaus Veniaus, Vilmos Vildžiūnaitės, išnagrinėjo N. E. (toliau – Pareiškėjas) 2019-11-12 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2019-09-24 sprendimo Nr. (21.222) 500-176. Pareiškėjas N. E. bei jo atstovas V. V. Komisijos 2020-02-18 posėdyje dalyvavo, Inspekcijos atstovas nedalyvavo.

Komisija n u s t a t ė :

Pareiškėjas 2019-11-12 skunde prašo atsižvelgti į jo finansinę situaciją (Pareiškėjas yra pensininkas, jam 75 m.) ir netaikyti 1 605 Eur gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM) baudos ir 4 415,97 Eur GPM delspinigių. Pareiškėjas teigia sudaręs mokesstinės paskolos sutartį ir kiekvieną mėnesį tvarkingai mokantis įmokas. Pareiškėjas su žmona daugelį metų gyvena sename name Rūdiškių k., namas kūrenamas malkomis, su vietine kanalizacija ir vandentiekiu. Pareiškėjas teigia, kad šeima nusipirko vienintelį nekilnojamąjį turtą – butą, kurį iki šiol bando įrengti ir išnuomoti, kad galėtų padengti skolą Inspekcijai. Apskaičiuotas mokeskis yra nepakeliamai didelis, o baudos, delspinigių bei palūkanų mokėjimas, pasak Pareiškėjo, nepaliks šansų oriai senatvei. Siekiant nedidinti įsipareigojimų naštos, Pareiškėjas prašo atleisti jį nuo apskaičiuotų palūkanų (0,01 proc. nuo mokesčio) mokėjimo. Atsižvelgdama į išdėstytas aplinkybes, Pareiškėjas prašo panaikinti apskaičiuotus delspinigius, baudą ir palūkanas.

Inspekcija, išnagrinėjusi Pareiškėjo 2019-08-29 gautą prašymą ir 2019-09-02 papildymą prie prašymo dėl atleidimo nuo delspinigių ir baudos, ginčijamu sprendimu atleido Pareiškėją nuo 4 415,98 Eur GPM delspinigių už laikotarpį nuo 2014-05-03 iki 2019-09-16 bei neatleido Pareiškėjo nuo 4 415,97 Eur GPM delspinigių ir 1 605 Eur GPM baudos.

Inspekcija nurodo, jog, Mokesčių apskaitos informacinės sistemos duomenimis, Pareiškėjas 2019-09-16 (prašymo nagrinėjimo dieną) valstybės biudžetui skolingas 7 554,80 Eur GPM, 8 831,95 Eur GPM delspinigių ir 1 605 Eur GPM baudos. Prašymo nagrinėjimo metu nustatyta, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) 2019-05-08 nutartimi adm. byloje Nr. eA-472-968/2019 paliko galioti Vilniaus apygardos administracinio teismo (toliau – VAAT) 2017-05-18 sprendimą, kuriuo patvirtinta Pareiškėjui sumokėti 16 054,80 Eur GPM, 3 628,59 Eur GPM delspinigius ir 1 605 Eur GPM baudą, apskaičiuotus Vilniaus AVMI 2016-07-27 sprendime Nr. (4.65) FR0682-485 dėl patikrinimo akto tvirtinimo.

Dėl atleidimo nuo apskaičiuotų GPM delspinigių.

Inspekcija sprendime cituoja Mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 100 straipsnio 1 dalies, 141 straipsnio 1 dalies nuostatas ir tvirtina, jog šiose teisės normose yra aiškiai apibrėžti atleidimo nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų), bet nesumokėtų (neišieškotų) delspinigių pagrindai bei MAĮ nėra įtvirtinta galimybė atleisti mokesčių mokėtoją nuo delspinigių mokėjimo kitu, negu šiame įstatyme nustatytu pagrindu. Prašymas atleisti nuo delspinigių gali būti

tenkinamas tik tada, jei yra nors viena aplinkybė, numatyta ir įtvirtinta aukščiau nurodytose teisės akto normose.

Inspekcija sprendime taip pat cituoja MAĮ 96 straipsnio 1 dalies 1 punktą, 97 straipsnio 1 dalį, 98 straipsnio 2 dalį ir pažymi, jog Pareiškėjas turėjo sumokėti nesumokėtų mokesčių, paskirtos baudos ir priskaičiuotų delspinigių sumas ne vėliau kaip per 20 kalendorinių dienų, skaičiuojant nuo tos dienos, kai mokesčių mokėtojui buvo įteiktas Vilniaus AVMI 2016-07-27 sprendimas Nr. (4.65) FR0682-485 dėl patikrinimo akto tvirtinimo. Tačiau Pareiškėjas, pasirinkęs ginčyti Vilniaus AVMI 2016-07-27 sprendimo nurodymus, turėjo įvertinti ir tai, jog pagal MAĮ 110 straipsnio 1 dalies nuostatas skundo, kilus mokestiniam ginčui, padavimas stabdo ginčijamų mokesčių, baudų ir delspinigių priverstinį išieškojimą, tačiau tai nėra kliūtis taikyti mokesstinės prievolės užtikrinimo priemones, nurodytas MAĮ 95 straipsnyje (nagrinėjamu atveju – delspinigių skaičiavimas), arba pagrindas jas naikinti, todėl delspinigiai už ne laiku sumokėtą mokesť yra skaičiuojami. Pareiškėjas, prieš pradėdamas mokesstinio ginčo procedūrą, turėjo teisę sumokėti jam apskaičiuotą mokesť ir tik po to inicijuoti mokesstinį ginčą – tokiu atveju delspinigių skaičiavimas būtų nutrauktas ir jų dydis nebūtų įtakotas mokesstinio ginčo trukmės. Inspekcija taip pat pažymi, kad mokesstinis ginčas vyko MAĮ ir 1999-01-14 Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 nustatyta tvarka ir terminais. Pareiškėjas nepateikė įrodymų, kad mokesčių administratorius būtų vilkinęs patikrinimo procesą ar ėmėsi kitokių neteisėtų veiksmų nagrinėjant šį mokesstinį ginčą. Priešingai, Pareiškėjas pats inicijavo mokesstinį ginčą, t. y. apskundė Vilniaus AVMI 2016-07-27 sprendimą Nr. (4.65) FR0682-485 dėl patikrinimo akto tvirtinimo. Kadangi Pareiškėjas laiku (2016-08-15) neįvykdė papildomai apskaičiuotos mokesstinės prievolės, todėl jam pagal sprendime pacituotas MAĮ nuostatas pagrįstai apskaičiuoti (ir toliau skaičiuojami iki MAĮ 98 straipsnio 2 dalyje numatyto termino) GPM delspinigiai už laikotarpį nuo 2016-08-15 iki 2019-09-16 (prašymo nagrinėjimo diena).

Sprendime pažymima, kad MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 2 punktas taikomas specialiais atvejais, kai Lietuvos Respublikos Seimas specialiajame mokesčių įstatyme nustato atleidimo nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų), bet nesumokėtų (neišieškotų) delspinigių ar jų dalies specialią tvarką ir sąlygas, pavyzdžiui, tokia tvarka ir sąlygos nustatytos 2018-06-28 Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 2, 38, 68, 87, 100, 132, 139, 140 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 40¹ straipsniu įstatymo Nr. XIII-1329 11 straipsnyje „Atleidimas nuo delspinigių už nesumokėtus mokesčius“. Pagal nurodytojo straipsnio 3 dalies nuostatas, įsigaliojusias nuo 2019-01-01, mokesčių mokėtojai, deklaravę, tačiau nesumokėję MAĮ 13 straipsnyje nurodytų mokesčių ir turintys mokesčių už mokesstinį laikotarpį, pasibaigusį ne vėliau kaip 2018-12-31, apskaičiuotą delspinigių nepriemoką, atleidžiami nuo visos arba likusios dalies apskaičiuotų, tačiau nesumokėtų arba neišieškotų delspinigių sumos. Akcentuojama, kad MAĮ 11 straipsnio 3 dalies nuostatos yra aktualios tik tais atvejais, kai mokesčių mokėtojai savanoriškai yra deklaravę mokėtinus mokesčius. Nagrinėjamu atveju Pareiškėjo mokesstinė prievolė kilo iš mokesčių administratoriaus iniciatyva suformuotos prievolės – 2016-07-27 sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (4.65) FR0680-485, todėl sprendžiant Pareiškėjo atleidimo nuo GPM delspinigių klausimą MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatos netaikytinos.

Remiantis MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 3 punkto bei 141 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatomis, mokesčių mokėtojas atleidžiamas nuo delspinigių, jei įrodo, kad nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo. Taigi, pasak Inspekcijos, tam, kad šiuo atveju būtų galima taikyti MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punktą, Pareiškėjas turi nurodyti bei įrodymais pagrįsti tokias aplinkybes, kurias būtų galima pripažinti objektyviomis kliūtimis sumokėti mokesčius. Pagal MAĮ nuostatas už mokėtino į biudžetą mokesčio sumažinimą skiriamos sankcijos laikomos griežta (objektyvia) atsakomybe, kuriai esant mokesčių mokėtojo kaltė visuomet preziumuojama, t. y. laikoma, kad dėl mokesčio įstatymo pažeidimo kaltas mokesčių mokėtojas, jeigu jis neįrodo priešingai (LVAT 2011-03-28 nutartis adm. byloje Nr. A556-364/2011, 2012-09-19 aprobuotas LVAT praktikos, taikant Administracinių bylų teisenos įstatymo normas, apibendrinimas; Administracinė jurisprudencija 23, p. 542–877).

Inspekcijos tvirtinimu, Pareiškėjo mokestinio patikrinimo metu papildomai apskaičiuoto GPM nesumokėjimas teisės aktų nustatyta tvarka ir terminu savaime paneigia Pareiškėjo kaltės nebuvimą, o Pareiškėjas prašyme nenurodė argumentų bei su prašymu nepateikė pagrįstų įrodymų, kuriais remiantis būtų galima teigti, kad jis nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo. Pabrėžiama, kad Pareiškėjas privalo žinoti (išsiaiškinti) savo su mokesčių mokėjimu susijusias pareigas ir jas tinkamai vykdyti, turi pareigą teisingai apskaičiuoti mokesčius ir laiku bei tiksliai įvykdyti mokestines prievoles. Taigi pagal MAĮ 40 straipsnio nuostatas už tinkamą prievolių vykdymą atsakingas tik mokesčių mokėtojas, o delspinigių skaičiavimas siejamas su mokesčių mokėtojo neteisėtu elgesiu mokant mokesčius. Pareiškėjas laikytinas kaltu dėl laiku nesumokėto patikrinimo metu papildomai apskaičiuoto GPM, taip pat nepateikė įrodymų, kad ginčo delspinigiai buvo apskaičiuoti pažeidžiant įstatymo reikalavimus, todėl pagal MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punktą Pareiškėjas neatleistinas nuo ginčo delspinigių mokėjimo.

Prašymo nagrinėjimo metu įvertinusi kitus atleidimo nuo delspinigių pagrindus, įtvirtintus MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 2, 3 ir 4 punktuose, Inspekcija sprendime konstatuoja, kad nėra pagrindo atleisti Pareiškėją nuo GPM delspinigių, nes nenustatyta, kad Pareiškėjo mokestinis pažeidimas buvo sąlygotas *force majeure* ar *cas fortuit* aplinkybių ar, kad Pareiškėjas atskira veika, nors ir pažeidžianti mokesčio įstatymo nuostatas, nepadarė žalos biudžetui ar, kad mokestinis pažeidimas buvo sąlygotas klaidingos mokesčių administratoriaus konsultacijos. Todėl Inspekcija daro išvadą, jog Pareiškėjas neatitinka nei vienos iš sąlygų, įtvirtintų MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose, todėl negali būti atleistas nuo GPM delspinigių mokėjimo šiais pagrindais.

Vadovaujantis MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punktu, mokesčių mokėtojas – fizinis asmuo gali būti atleidžiamas nuo delspinigių mokėjimo, jei yra sunki jo ekonominė / socialinė padėtis, kaip tai suprantama pagal MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą, t. y. fiziniam asmeniui reikia valstybės paramos (asmuo yra pensinio amžiaus, invalidas, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą) arba tokia parama jau teikiama. Tokiu atveju mokesčių mokėtojas, prašydamas atleisti jį nuo delspinigių, mokesčių administratoriui turi pateikti kompetentingų institucijų išduotus dokumentus, patvirtinančius sunkią ekonominę ir / ar socialinę padėtį. Vertinant atleidimo nuo delspinigių galimybę minėtais MAĮ nustatytais pagrindais, Inspekcijos tvirtinimu, privaloma įvertinti ne tik mokesčių mokėtojo priklausymą MAĮ išvardintoms socialinės padėties asmenų grupėms, bet ir surinkti duomenis apie mokesčio mokėtojo turimą turtą bei pajamas, iš kurių Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka galėtų būti išieškota mokestinė nepriemoka. Akcentuojama, jog Inspekcija nerenka, nesistemina ir neturi informacijos apie mokesčių mokėtojų teikiamą socialinę paramą, reikalingą pagalbą ir pan.

VĮ Registrų centro 2019-09-10 duomenimis, Pareiškėjui bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės teise priklauso žemės sklypas su statiniais: 1/6 dalis žemės sklypo, gyvenamasis namas ir ¾ dalis automobilio stovėjimo aikštelės (duomenys neskelbtini); 102,60 kv. m bendrojo ploto butas, vidutinė rinkos vertė – 134 094 Eur, esantis (duomenys neskelbtini). VĮ „Regitra“ 2019-09-10 duomenimis, Pareiškėjo vardu nėra įregistruotų transporto priemonių, kurioms leidžiamas dalyvavimas viešajame eisme.

Inspekcija pažymi, kad prašymą Pareiškėjas grindžia sunkia materialine padėtimi – jis yra pensininkas. Sodros duomenimis, Pareiškėjas nedirba, gauna pensiją ir apie nustatytą Pareiškėjo ribotą darbingumą duomenų nėra. Prašymo nagrinėjimo metu iš nustatytų aplinkybių, pasak Inspekcijos, matyti, kad Pareiškėjas geranoriškai bendradarbiavo su mokesčių administratoriumi, t. y. nevengė mokestinės prievolės. Pareiškėjas, neturėdamas galimybės padengti mokestinės nepriemokos, kreipėsi į mokesčių administratorių dėl mokestinės nepriemokos sumokėjimo atidėjimo arba išdėstymo. Pareiškėjas savo veiksmais siekia kuo greičiau išspręsti susidariusią padėtį ir padengti skolą valstybės biudžetui, jau sumokėjo 8 500 Eur GPM.

Pareiškėjas priskirtinas vienai iš MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punkte išvardintų socialinių grupių (asmuo yra pensinio amžiaus). Tačiau, Inspekcijos vertinimu, aplinkybė, kad Pareiškėjo paskutiniaisiais metais gaunamų pajamų dydis nėra pakankamai didelis, savaime nesudaro

pagrindo išvadai, kad Pareiškėjo ekonominė ir socialinė padėtis atitinka sunkios ekonominės–socialinės padėties sąvoką, kaip tai suprantama pagal MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą. Todėl Pareiškėjas neatleistinas nuo 8 831,95 Eur GPM delspinigių mokėjimo pagal MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punktą.

Inspekcija sprendime pažymi ir tai, jog MAĮ 100 straipsnis yra speciali norma, skirta spręsti atleidimo nuo delspinigių klausimą ir negali būti supriešinama su MAĮ 8 straipsnio nuostatomis dėl bendrųjų teisingumo, protingumo ir visuotinio privalomumo principų taikymo mokestiniuose santykiuose. MAĮ 8 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta teisingumo ir visuotinio privalomumo principo nuostata įpareigoja mokesčių administratorių užtikrinti efektyvų mokesčių administravimą. Inspekcija sprendime apžvelgia Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimų, kuriose teismas yra pasisakęs dėl konstitucinių teisingumo, teisinės valstybės principų, nuostatas, LVAT praktiką, suformuotą nagrinėjant mokesčių mokėtojų atleidimo nuo delspinigių ir baudų klausimus (LVAT 2011-10-10 nutartis adm. byloje Nr. A-556-2544/2011, 2011-09-08 nutartis adm. byloje Nr. A-575-2144/2011, 2016-07-14 nutartis adm. byloje Nr. A-1411-556/2016). Nagrinėjamu atveju, pasak Inspekcijos, nėra nustatyta MAĮ 100 ir 141 straipsniuose numatytų pagrindų atleisti Pareiškėją nuo visų ar dalies apskaičiuotų delspinigių, todėl sprendinys klausimas tik dėl Pareiškėjo nurodomos aplinkybės, jog jam buvo apskaičiuota pernelyg didelė delspinigių suma, sudaranti 50 proc. apskaičiuotos mokesčių sumos, t. y. vertintina, ar nagrinėjamu atveju Pareiškėjui apskaičiuoti delspinigiai gali būti sumažinti vadovaujantis teisingumo ir protingumo kriterijais.

Apibendrinusi sprendime pacituotas teisės normas, konstitucinę jurisprudenciją ir teismų praktiką, Inspekcija daro išvadą, jog delspinigiai traktuojami kaip sankcija, kurios skyrimui taikomi konstituciniai teisingumo bei teisinės valstybės principai, todėl mokesčių administratorius privalo vadovautis minėtais principais, nagrinėdamas prašymą atleisti nuo delspinigių. Nagrinėjamu atveju GPM delspinigiai Pareiškėjui apskaičiuoti už ilgą laikotarpį (mokesčiai apskaičiuoti už 2011–2016 m., šių delspinigių suma sudaro 22,6 proc. papildomai apskaičiuotos GPM sumos, o bendra delspinigių suma, apskaičiuota 2019-09-16 (prašymo nagrinėjimo diena), lyginant su papildomai apskaičiuota ir nurodyta sumokėti GPM – 55,01 proc.).

Prašymo nagrinėjimo metu įvertinus nustatytas aplinkybes, Pareiškėjo prašyme išdėstytus argumentus ir tai, kad delspinigiai kartu yra mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdas, atsižvelgus į ilgą delspinigių skaičiavimo laikotarpį, jų dydžio (8 831,95 Eur) neadekvatumą lyginant su Pareiškėjui papildomai apskaičiuota ir nurodyta sumokėti GPM suma (16 054,80 Eur), į tai, kad Pareiškėjas geranoriškai bendradarbiavo su mokesčių administratoriumi ir, pasibaigus mokestiniam ginčui, iš karto sumokėjo dalį (8 500 Eur) GPM, kreipėsi į Inspekciją dėl papildomai apskaičiuoto GPM išdėstymo, sprendime konstatuojama, kad, vadovaujantis MAĮ 8 straipsnyje įtvirtintais protingumo ir teisingumo kriterijais bei teismų praktika, Pareiškėjas gali būti atleistinas nuo 50 proc. jam apskaičiuotų ir 2019-09-16 fiksuojamų 8 831,95 Eur GPM delspinigių, t. y. nuo apskaičiuotų 4 415,98 Eur (8 831,95 x 50 proc.) GPM delspinigių.

Dėl atleidimo nuo paskirtos GPM baudos.

Inspekcija nurodo, jog mokesčių mokėtojų atleidimą nuo baudų reglamentuojančiame MAĮ 141 straipsnyje nurodyti pagrindai, kuriems esant mokesčių mokėtojais atleidžiami nuo baudų. Esant nors vienam atleidimo nuo baudų pagrindui, nurodytam MAĮ 141 straipsnio 1 dalyje, pagal to paties įstatymo 141 straipsnio 2 dalį nuo baudos atleidžiama tik tuo atveju, kai su paskirta bauda susijęs mokestis yra sumokėtas (įskaitytas mokesčių mokėtojo prašymu), išieškotas (įskaitytas mokesčių administratoriaus iniciatyva) ar su paskirta bauda susijusio mokesčio sumokėjimo terminas MAĮ 88 straipsnyje nustatyta tvarka yra atidėtas arba išdėstytas.

Taigi, pasak Inspekcijos, atleidimas nuo baudos, visų pirma, sietinas su mokesčio sumokėjimu arba jo priverstiniu išieškojimu, arba priskaičiuoto mokesčio sumokėjimo atidėjimu arba išdėstymu. Priešingu atveju įstatymų leidėjas draudžia atleisti nuo atitinkamo mokesčio baudos. Išnagrinėjus atleidimo nuo GPM baudos galimybę nustatyta, kad Pareiškėjas nesumokėjo 7 554 Eur (apskaičiuota 16 054,80 Eur) GPM. Pareiškėjas taip pat su mokesčių administratoriumi nėra pasirašęs mokestinės paskolos sutarties pagal MAĮ 88 straipsnio nuostatas, GPM mokėjimas

nėra atidėtas ar išdėstytas. Pareiškėjui neįvykdžius MAĮ 141 straipsnio 2 dalyje nurodytų sąlygų, Inspekcijos tvirtinimu, negali būti sprendžiamas atleidimo nuo baudos klausimas pagal MAĮ 141 straipsnio 1 dalį, todėl prašymas netenkintinas ir Pareiškėjas neatleistas nuo 1 605 Eur GPM baudos mokėjimo.

Inspekcija atkreipia dėmesį į tai, kad LVAT formuojamoje teismų praktikoje ne kartą konstatavo, kad viešojo administravimo subjektas gali veikti tik teisės aktų suteiktų įgaliojimų ribose. Iš aukščiau išdėstytų MAĮ 141 straipsnio nuostatų, pasak Inspekcijos, matyti, jog įstatymų leidėjas imperatyviai nustatė atleidimo nuo baudos mokėjimo pagrindus ir Pareiškėjo nurodomo pagrindo (sunki ekonominė (socialinė) padėtis) nėra baigtiniame atleidimo nuo baudų pagrindų sąraše. Taigi MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkto, 113 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatos (mokesčių mokėtojų – fizinių asmenų atleidimas nuo delspinigių dėl sunkios ekonominės / socialinės padėties) netaikytinos sprendžiant Pareiškėjo atleidimo nuo GPM baudos klausimą.

Komisija k o n s t a t u o j a :

Pareiškėjo skundas atmestinas, ginčijamas Inspekcijos sprendimas tvirtintinas. Pareiškėjas taip pat neatleistas nuo 4 415,97 Eur GPM delspinigių bei 1 605 Eur GPM baudos mokėjimo.

Ginčas tarp šalių vyksta dėl Inspekcijos sprendimo, kuriuo Pareiškėjo prašymas atleisti nuo delspinigių ir baudų mokėjimo buvo tenkintas iš dalies ir Pareiškėjas buvo atleistas nuo 50 proc. apskaičiuotų GPM delspinigių mokėjimo, taip pat neatleistas nuo GPM baudos mokėjimo.

Nustatyta, kad LVAT 2019-05-08 nutartimi adm. byloje Nr. eA-472-968/2019 baigėsi Pareiškėjo mokestinis ginčas su Inspekcija. LVAT paliko nepakeistus mokesčių administratorių sprendimus ir buvo patvirtinta Pareiškėjo mokestinė prievolė sumokėti į valstybės biudžetą: 16 054,80 Eur GPM, 3 628,59 Eur GPM delspinigius ir 1 605 Eur GPM baudą.

Pareiškėjas 2019-08-29 kreipėsi į Inspekciją, prašydamas atleisti jį nuo GPM baudos ir delspinigių mokėjimo. Inspekcija ginčijamu sprendimu Pareiškėjo prašymą tenkino iš dalies ir, vadovaudamasi protingumo ir teisingumo kriterijais, atleido jį nuo 50 proc. prašymo nagrinėjimo dieną (2019-09-16) apskaičiuotų 8 831,95 Eur, t. y. nuo 4 415,98 Eur GPM delspinigių už laikotarpį nuo 2014-05-03 iki 2019-09-16. Sprendimu Pareiškėjas nebuvo atleistas nuo GPM baudos mokėjimo, nes nebuvo įvykdyta privaloma MAĮ 141 straipsnio 2 dalyje nustatyta sąlyga tokio prašymo nagrinėjimui, t. y. Pareiškėjas nebuvo sumokėjęs mokesčių, jų sumokėjimo terminas nebuvo atidėtas ar išdėstytas.

Pareiškėjas Komisijai pateiktame skunde laikosi pozicijos, kad jis turi būti atleistas nuo visų jam apskaičiuotų bei nurodytų sumokėti GPM delspinigių bei GPM baudos atsižvelgiant į sunkią jo finansinę padėtį. Pareiškėjas yra 75 m. amžiaus, pensininkas, su žmona daugelį metų gyvena sename name Rūdiškių k., namas kūrenamas malkomis, su vietine kanalizacija ir vandentiekiu. Pareiškėjas teigia, kad šeima yra nusipirkusi vienintelį nekilnojamąjį turtą – butą, kurį iki šiol bando įrengti ir išnuomoti, kad galėtų padengti skolą Inspekcijai. Apskaičiuotas mokestis yra nepakeliamai didelis, o baudos, delspinigių bei palūkanų mokėjimas, pasak Pareiškėjo, nepaliks galimybių oriai senatvei. Posėdžio Komisijoje metu Pareiškėjas palaikė savo skunde išdėstytą poziciją.

Iš ginčijamo sprendimo turinio matyti, jog Inspekcija, nagrinėdama Pareiškėjo prašymą atleisti jį nuo baudos ir delspinigių mokėjimo, detaliai išanalizavo visus MAĮ 100 straipsnio 1 dalyje (141 straipsnio 1 dalyje) įtvirtintus atleidimo nuo delspinigių pagrindus (LVAT suformuotą šių normų taikymo praktiką) ir išdėstė išsamus motyvus, kodėl Pareiškėjas negali būti atleistas nuo delspinigių mokėjimo nei vienu iš nurodytose teisės normose įtvirtintu pagrindu. Komisijos vertinimu, Inspekcija tinkamai taikė ir aiškino teisės normas bei vertino faktines aplinkybes, konstatavusi, jog ginčo situacijoje nėra pagrindo atleisti Pareiškėją nuo GPM delspinigių mokėjimo remiantis MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodytais pagrindais. Iš Pareiškėjo skunde bei jo skundo nagrinėjimo Komisijos posėdyje metu išdėstytos pozicijos spėjama, jog Pareiškėjas prašo Komisijos atleisti jį nuo GPM delspinigių ir baudos mokėjimo dėl

sunkios socialinės (ekonominės) padėties, t. y. MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkte įtvirtintu pagrindu. Todėl Komisija, atsižvelgdama į tai, kad mokestinio ginčo dalyką apsprendžia pareikšti konkretūs ir aiškūs mokesčių mokėtojo reikalavimai, šiame sprendime pasisakys dėl galimybės atleisti Pareiškėją nuo GPM delspinigių ir baudos mokėjimo remiantis MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkte įtvirtintu pagrindu.

MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkte numatyta, kad mokesčių mokėtojas gali būti atleidžiamas nuo delspinigių, kai juos išieškoti netikslinga ekonominiu ir (ar) socialiniu požiūriu, kaip tai suprantama pagal šio įstatymo 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą. MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatyta, kad mokestinė nepriemoka gali būti pripažįstama beviltiška, kai netikslinga priverstinai ją išieškoti, nes sunki fizinio asmens ekonominė (socialinė) padėtis: fiziniam asmeniui reikia valstybės paramos (asmuo yra pensinio amžiaus, neįgalusis, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą) arba tokia parama jau teikiama.

Iš LVAT praktikos, aiškinančios atleidimo nuo delspinigių mokėjimo dėl sunkios mokesčių mokėtojo ekonominės–socialinės padėties taikymą (LVAT 2011-01-31 nutartis adm. byloje Nr. A-556-254/2011, 2011-04-18 nutartis adm. byloje Nr. A-556-221/2011, 2011-12-01 nutartis adm. byloje Nr. A-442-2900/2011, 2010-06-07 nutartis adm. byloje Nr. A442-807/2010), matyti, kad laikomasi nuoseklios pozicijos, jog pats mokesčių mokėtojo socialinis statusas (pensininkas, neįgalus asmuo, bedarbis) nesudaro pagrindo konstatuoti sunkią mokesčių mokėtojo padėtį, papildomai turi būti vertinama mokesčių mokėtojo turto, pajamų sudėtis ir tai, ar pajamos / turtas leidžia mokesčių mokėtojui įvykdyti mokestines prievoles. Paminėtina ir tai, jog laikomasi pozicijos, kad įstatymo nuostatos negali būti taikomos vien tik formaliai, atsižvelgiant į mokesčių mokėtojo priklausymą tam tikrai socialinei grupei, kuriai valstybė paprastai teikia paramą. Asmuo, net ir priklausydamas atitinkamai socialinei grupei, gali turėti nemažai turto ir finansinių lėšų, o tokiu atveju jo atleidimas nuo delspinigių mokėjimo jau negalėtų būti pateisinamas ekonominiu ar socialiniu požiūriu.

Taip pat LVAT yra nurodęs, kad mokesčių mokėtojas, prašantis atleisti nuo delspinigių, turi teikti faktinius duomenis, įrodančius, jog jam reikalinga valstybės parama arba tokia parama jau teikiama. Pareiga įrodyti galimybę taikyti atleidimą nuo delspinigių pagal minimą MAĮ normą tenka fiziniam asmeniui (LVAT 2014-04-01 nutartis adm. byloje Nr. A556-947/2014).

Ginčo situacijoje nustatyta, kad Pareiškėjas yra pensinio amžiaus, gauna senatvės pensiją. Pareiškėjas nepateikė duomenų apie jo gaunamos senatvės pensijos dydį, Komisijos posėdžio metu nurodė, jog jo gaunamos senatvės pensijos dydis yra apie 400 Eur. Byloje taip pat yra pateikta informacija, kad Pareiškėjas turi registruotino nekilnojamojo turto: Pareiškėjui bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės teise priklauso 1/6 dalis žemės sklypo (bendra viso 0,1321 ha žemės sklypo vidutinė rinkos vertė – 360 000 Eur), 2/14 dalis automobilių stovėjimo aikštelės (visos automobilių stovėjimo aikštelės vidutinė rinkos vertė –160 000 Eur), esantys (duomenys neskelbtini); 102,60 kv. m bendrojo ploto butas, vidutinė rinkos vertė – 134 094 Eur, esantis (duomenys neskelbtini). Pareiškėjas papildomai pateikė Komisijai VšĮ Trakų pirminės sveikatos priežiūros centro 2020-02-19 medicinos dokumentų išrašą, kuriame yra pateikta informacija apie Pareiškėjui diagnozuotas ligas, jų eigą, taikytą gydymą.

Įvertinus aukščiau nurodytų aplinkybių apie Pareiškėjo gaunamas pajamas, turimą nekilnojamąjį turtą, sveikatos būklę visumą konstatuotina, kad Pareiškėjo ekonominė ir socialinė padėtis negali būti pripažinta sunkia, vertinant ją MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkte ir 113 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtintų normų aspektu, todėl Pareiškėjo prašymas atleisti jį nuo GPM delspinigių mokėjimo šiuo pagrindu negali būti tenkinamas. Tokia išvada darytina atsižvelgiant į tai, jog, nors Pareiškėjui yra konstatuota visa eilė sveikatos sutrikimų, tačiau iš pateiktų duomenų matyti ir tai, jog Pareiškėjui yra teikiamos sveikatos priežiūros paslaugos sveikatos priežiūros įstaigoje, duomenų apie kitus papildomus gydymo poreikius pateiktuose dokumentuose ar kitoje byloje pateiktoje informacijoje nėra pateikta. Pareiškėjo šiuo metu gaunamos pajamos nėra didelės, tačiau Pareiškėjas disponuoja nekilnojamuoju turtu, kuris yra

realus šaltinis jo mokestinėms prievolėms padengti. Todėl nėra pagrindo atleisti Pareiškėją nuo GPM delspinigių mokėjimo dėl jo sunkios ekonominės–socialinės padėties.

Pareiškėjas ginčo byloje pateikė informaciją, kad jis su mokesčių administratoriumi yra sudaręs mokestinės paskolos sutartį. Ši aplinkybė, remiantis MAĮ 141 straipsnio 2 dalies nuostatomis, leidžia Komisijai spręsti Pareiškėjo atleidimo nuo GPM baudos mokėjimo klausimą.

Kaip jau minėta aukščiau, Pareiškėjas savo prašymą atleisti jį tiek nuo GPM delspinigių, tiek nuo GPM baudos mokėjimo grindžia aplinkybėmis, susijusiomis su jo sunkia ekonomine–socialine padėtimi. Tačiau pažymėtina, jog MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkte ir 113 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatytas pagrindas taikytas *tik* atleidimui nuo delspinigių mokėjimo. Todėl Pareiškėjas negali būti atleistas nuo GPM baudos mokėjimo nurodytuju pagrindu. Pareiškėjas neteikia Komisijai prašymo bei neįrodinėja esant kitų jo situacijoje taikytinų MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nustatytų atleidimo nuo baudų pagrindų, todėl dėl juose nustatytų sąlygų, kaip galimų atleidimo nuo baudos mokėjimo pagrindų, Komisija šiame sprendime nepasisako.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 100 straipsnio 2 dalimi, 141 straipsnio 3 dalimi, 155 straipsnio 4 dalies 1 punktu, n u s p r e n d ž i a :

1. Patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2019-09-24 sprendimą Nr. (21.222) 500-176.

2. Neatleisti Pareiškėjo nuo 4 415,97 Eur GPM delspinigių ir 1 605 Eur GPM baudos.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu dėl mokestinio ginčo, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius). Pagal MAĮ 159 straipsnio 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija, spręsdami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos pirmininkė

Edita Galiauskaitė

Komisijos narys

Evaldas Raistenskis

Komisijos narė

Rasa Stravinskaitė

Komisijos narys

Andrius Venius

Komisijos narė

Vilma Vildžiūnaitė